

Kirkeministeriet

Sag.nr.: 16/7641
Løbenr.: 6539/17
Sagsbeh.: KFJ

Ribe, den 24-01-2017

Hørings svar over forslag til lov om forsøg i folkekirken

Kirkeministeriet har i henvendelse af 12. december 2016 fremsendt et udkast til forslag til ”Lov om forsøg i folkekirken”. Jeg finder det glædeligt, at vi med en forsøgslovgivning får mulighed for at finde og afprøve nye måder at løfte opgaverne på. Der er blandt mange menighedsråd et stærkt ønske om og også et behov for at få hjælp til en række af de mange opgaver, som kræves ved det at være arbejdsgiver i dag.

Jeg er sikker på, at der i udkast til forslag til ”lov om forsøg i folkekirken” er åbnet for muligheden af gode og fleksible løsninger, som kan blive til gavn for folkekirken. Men samtidigt rummer lovudkastet også en række uklarheder, som det efter min opfattelse er nødvendigt at få præciseret.

Jeg vil påpege følgende forhold:

Ministeren bør ved godkendelse af forsøgene sikre sig, at forsøgene ikke er af en sådan karakter, at de efter ophør af forsøgsperioden ikke kan rulles tilbage, hvis det viser sig, at forsøget ikke har den tilsigtede effekt, eller måske ligefrem har utilsigtede virkninger.

Lovforslaget indeholder i § 5, stk. 4, hjemmel til, at kirkeministeren kan pålægge biskopper og stiftsøvrigheder at deltage i forsøg, hvis et eller flere menighedsråd ønsker det. Hverken § 5 eller § 6 ses dog at indeholde særlige bestemmelser om finansieringen af biskoppers og stiftsøvrigheders pålagte deltagelse i et ønsket samarbejde. I de særlige bemærkninger til § 6 fremgår det, at forsøg i henhold til lovforslaget skal finansieres af de deltagende menighedsråd efter de gældende regler herom.

Det skal foreslås, at bemærkningerne udbygges med en beskrivelse af de gældende regler for finansiering, når et eller flere menighedsråd som forsøg overfører opgaver og/eller kompetence til en bi-skop eller en stiftsøvrighed. Det vil i den forbindelse være relevant at få en beskrivelse af, om menighedsrådenes finansiering fuldt ud omfatter fx ansættelse af yderligere medarbejdere i stiftsadministrationen med deraf følgende udgifter til lokaler og inventar mv., eller om biskop og stiftsøvrighed vil skulle medfinansiere og i givet fald hvordan

Endelig har jeg nedenstående bemærkninger til lovforslagets udformning.

Bemærkninger til lovforslagets udformning

I henhold til lovforslagets § 1 får kirkeministeren tillagt kompetence til at kunne godkende forsøg inden for folkekirkens område.

Af de særlige bemærkninger til § 1 fremgår det, at Kirkeministeriet årligt vil udbyde mere eller mindre specifikke rammer for en eller flere forsøgstyper, og at menighedsrådene kan ansøge om at deltage i forsøg inden for de pågældende rammer.

Det skal foreslås, at det i lovtæksten anføres, om forsøg kun kan godkendes inden for de af ministeriet udmeldte rammer, om menighedsrådene frit kan søge om godkendelse af forsøg, eller om der er tale om begge muligheder.

Af § 2 fremgår det, at loven omfatter forsøg inden for lov om menighedsråd, lov om folkekirkens kirkebygninger, lov om folkekirkens økonomi, lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. og lov om ansættelse i stillinger i folkekirken.

De nævnte love indeholder en lang række bestemmelser, som bl.a. indebærer rettigheder for folkekirkens medlemmer, beboere i de enkelte sogne, valg- og frimenigheder samt andre kristne trossamfund, ligesom de indeholder en række bestemmelser, som skal sikre den kulturarv, der findes i kirkerne og på kirkegårdene.

Det skal derfor foreslås, at det i loven nærmere angives, hvilke bestemmelser i de nævnte love, som kan fraviges i forbindelse med godkendte forsøg.

Forslaget er begrundet i en opfattelse af, at det vil være hensigtsmæssigt for såvel menighedsråd som folkekirkemedlemmer, trossamfund, gravstedsindehavere mv., at forsøgsmulighederne er klart og entydigt afgrænset.

Det skal endvidere foreslås, at det angives, om forsøgsordninger alene kan vedrøre bestemmelserne i de nævnte love, eller om forsøg også kan omhandle bestemmelser, som er fastsat i de bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i de pågældende love.

Med henblik på at skabe sikkerhed om mulighederne for deltagelse i forsøg skal det foreslås, at formuleringen af § 2, stk. 2, præciseres, da en række af de folkekirkelige instanser, der henvises til i de særlige bemærkninger til bestemmelsen, ikke er myndigheder, men institutioner.

Det skal endvidere foreslås, at det af lovtæksten klart kommer til at fremgå, at forsøg kan omfatte overflytning af menighedsrådenes opgaver, kompetencer og finansielle midler til andre folkekirkelige myndigheder og institutioner. Forslaget er begrundet i, at formuleringen i § 3, stk. 1, om afprøvning af rammerne for organisering af menighedsrådenes opgaver umiddelbart giver det indtryk, at det alene er tale om forsøg, der involverer rammerne for menighedsrådets tilrettelæggelse af løsningen af de lovfæstede opgaver.

En ændring af lovtæksten vil endvidere betyde en præcisering af kirkeministerens godkendelseskompetence.

I de særlige bemærkninger til bestemmelsen er det anført, at de nuværende dispensationsmuligheder i menighedsrådsloven ikke giver mulighed for at flytte arbejdsgiveransvaret til en anden kirkelig myndighed eller en bestyrelse i et samarbejde, og at det er begrundelsen for at lade lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. omfatte af forsøgsordningen.

Det skal foreslås, at denne formulering ændres, da det ikke er muligt at overflytte det ansvar, en arbejdsgiver har over for sit personale, til andre. På baggrund af sammenhængen antages det, at der med lovforslaget *enten* ønskes mulighed for, at menighedsrådet kan fritages fra at være arbejdsgiver for personale (kirkefunktionærer) ved kirken og kirkegården, og at derfor at tale om at give mulighed for at overflytte personalet til en anden folkekirkelig arbejdsgiver end menighedsrådet, *eller* at man ønsker at give mulighed for etablering af ordninger med arbejdsledere, som kan varetage en række af de praktiske arbejdsgiveropgaver såsom daglig ledelse, afholdelse af MUS, sygesamtaler mv.

Det skal i den forbindelse nævnes, at flere menighedsråd i Ribe Stift har indgået samarbejdsaftaler, hvorefter de ansatte kirkefunktionærer hos et eller flere menighedsråd er blevet overført til ansættelse hos et andet menighedsråd, der derefter lønner og leder personalet og sørger for betjeningen i de berørte sogne.

Formuleringen af § 4, stk. 1 og 3, foreslås ændret, da det antages, at man med bestemmelsen ønsker at fastsætte, at ansøgninger om og ændringer i godkendte forsøg skal godkendes af kirkeministeren, og ikke – som den foreslåede formulering vil kunne forstås - at kirkeministeren er forpligtet til at godkende ansøgninger om forsøg og ændringer, og dermed ikke kan meddele afslag på indgivne ansøgninger.

I forslagets § 4, stk. 4, er det anført, at det af den forsøgsskabelon, der skal anvendes ansøgninger, skal fremgå, hvem der understøtter forsøget (facilitator).

Det skal foreslås, at bestemmelsen ændres, så det af loven kommer til at fremgå, at der er et krav om, at forsøg skal understøttes af en facilitator med en angivelse af, hvilke betingelser der skal opfyldes, for at en person, virksomhed, myndighed eller institution vil kunne fungere som facilitator på et forsøg.

Det skal endvidere foreslås, at der i lovforslaget indsættes en bestemmelse om facilitatorens opgaver i forbindelse med forsøg.

Endelig skal det foreslås, at formuleringen af § 4 genvurderes med henblik af en vurdering af, om dele af bestemmelsen kan henskydes under bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 5, der bemyndiger kirkeministeren til at udstede bestemmelser af mere teknisk, administrativ karakter om udfærdigelse af ansøgninger mv.

I forslagets § 5, stk. 1, er det ikke angivet nøjagtigt, hvem der frivilligt kan vælge at deltage i forsøg, idet der efter opremsningen af menighedsråd, provstiudvalg, biskop og stiftsøvrighed er anført et ”m.v.”. Dette ”m.v.” ses heller ikke at være uddybet i de særlige bemærkninger.

Af hensyn til få klarhed over, hvem kirkeministeren kan godkende som part i et forsøg, skal det foreslås, at § 5, stk. 1, formuleres udtømmende.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det vil blive muligt at overflytte opgaver, der i dag er henlagt til menighedsrådet, til provstiudvalg, biskopper og stiftsøvrigheder.

Et provstiudvalg, en biskop eller en stiftsøvrighed, der indgår i et forsøg med et menighedsråd, vurderes at være inhabilt i forhold til de sædvanlige kontrol- og godkendelsesopgaver, herunder den almindelige legalitetskontrol, i forhold til de forsøg, som instanser selv er involveret i.

Af de almindelige bemærkninger fremgår, at stiftsøvrighederne og biskopperne har det overordnede tilsyn med menighedsråd og provstiudvalg, og at dette tilsyn også omfatter det overordnede tilsyn med forsøg. Det fremgår endvidere, at der skal tages stilling til flytning af tilsynskompetencen, hvis tilsynsmyndigheden indgår i et forsøg med et eller flere menighedsråd.

Det anføres i den forbindelse i de almindelige bemærkninger, at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere bestemmelser om ansøgning til forsøg, forsøgsskabelonen, facilitering mv., men den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovforslagets § 4, stk. 5, ses ikke at indeholde en hjemmel, der bemyndiger ministeren til at træffe beslutning om flytning af tilsynskompetence fra en myndighed til en anden.

Det skal derfor foreslås, at der i lovforslaget indsættes bestemmelser, der *enten* fastsætter, hvem der overtager de tilsyns- og kontrolopgaver, som myndigheder har i forhold til menighedsrådene, når en eller flere af myndighederne indgår i forsøg med dem, *eller* giver ministeren hjemmel til at fastsætte bestemmelser herom, enten i en bekendtgørelse eller i selve forsøgsgodkendelserne.

Det bemærkes i den forbindelse, at det vurderes at være vigtigt for såvel de enkelte myndigheder som folkekirkens medlemmer og borgerne i øvrigt, at der ikke er tvivl om myndighedskompetencernes placering.

I bemærkningerne til § 7 anføres det, at menighedsrådene har en funktionsperiode på 4 år. Det bemærkes i den forbindelse, at et mindre antal menighedsråd efter ansøgning har fået en funktionsperiode på 2 år. Det oplyses ikke, om denne korte funktionsperiode vil umuliggøre disse menighedsråds deltagelse i forsøg i henhold til lovforslaget.

Det lægges til grund, at den i lovforslagets § 9, stk. 2, anførte bestemmelse om ændringer i forsøgsskabelonen omfatter den situation, hvor en ansøgning om ændring af et påbegyndt forsøg er blevet godkendt af kirkeministeren, jf. lovforslagets § 4, stk. 3.

Venlig hilsen

Elof Westergaard
Biskop

Kopi til:
Alle stifter
Alle biskopper